

Кузик В'ячеслав Васильович,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник
ДНДІ МВС України,
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0001-5110-8220

ОКРЕМІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДГОТОВКИ СЛУЖБОВИХ СОБАК ПОЛІЦІЇ ЯК СКЛАДОВОГО ЕЛЕМЕНТУ МЕХАНІЗМУ ПРОТИДІЇ НАРКОЗЛОЧИННОСТІ

У статті йдеться про значення діяльності підрозділів боротьби з наркозлочинністю, а також кінологічних підрозділів Національної поліції України у функціонуванні механізму протидії наркозлочинності. Наголошується, що важливою передумовою результативної роботи службових собак поліції з виявлення підконтрольних речовин, є їх ефективна підготовка. На основі проведеного аналізу нормативно-правової бази, яка регламентує здійснення підготовки службових собак поліції, виокремлено основні недоліки, які стоять на заваді якісній реалізації навчально-тренувального процесу. Запропоновано шляхи удосконалення правового регулювання підготовки службових собак поліції, яке б забезпечувало можливість законного використання у процесі навчально-тренувальної діяльності оригінальних підконтрольних речовин.

Ключові слова: механізм протидії наркозлочинності, службовий собака, підконтрольні речовини, наркотичний засіб, кінологічний підрозділ, навчально-тренувальна діяльність.

Наприкінці вересня 2023 року в інтерв'ю телеканалу «Рада» Міністр внутрішніх справ України Ігор Клименко, зазначив, що кількість основних видів злочинів у державі з початку широкомасштабної війни знизилась на 10-15 відсотків [1]. Не секрет, що злочини у сфері незаконного обігу наркотичних засобів становлять левову частку в задекларованій Міністром тенденції до зменшення злочинів. Досягнення такого результату стало можливим завдяки постійній увазі з боку керівництва МВС та Національної поліції України до підрозділів поліції, які протидіють наркозлочинності на території України. Передусім, це реалізація сукупності послідовних реформаційних заходів, які уможливили функціонування підрозділів протидії наркозлочинності на більш ефективному, структурно-оптимізованому, технічно і функціонально досконалому рівні. Як приклад, у системі Національної поліції України нещодавно було оновлено підрозділ департаменту боротьби з наркозлочинністю. Його увага, у тому числі, буде спрямована насамперед на викритті великих злочинних організацій, що безпосередньо впливають на виробництво і розповсюдження наркотичних засобів [1]. Водночас, не применшуючи значення функціонування зазначеного підрозділу, слід зауважити, що діяльність й інших підрозділів поліції значною мірою сприяє

© Kuzyk Viacheslav, 2023

виконанню прямих функціональних обов'язків безпосередніми суб'єктами протидії наркозлочинності в поліції. Так, зокрема, можна говорити про кінологічні підрозділи поліції, які у своїй практичній діяльності застосовують службових собак для виявлення та ідентифікації наркотичних засобів, у тому числі й у взаємодії з підрозділами протидії наркозлочинності.

У зв'язку з цим вважаємо, що будь-які заходи, які розробляються вченими, а також адміністративним апаратом Національної поліції України і спрямовані на удосконалення протидії наркозлочинності, мають ґрунтуватися на наявному потенціалі сил і засобів, як безпосередніх підрозділів протидії наркозлочинності, так і тих підрозділів поліції, які забезпечують їх діяльність, у тому числі за допомогою застосування/використання різноманітних засобів, пристроїв, знань тощо. Оскільки службові собаки поліції, які застосовуються для виявлення наркотичних засобів і психотропних речовин, відносяться до спеціальних засобів, важливою передумовою їх результативної роботи, а значить і забезпечення якісного функціонування механізму протидії наркозлочинності, є їх ефективна підготовка. Саме тому, відповідно до обраної тематики дослідження, спробуємо висвітлити окремі аспекти удосконалення правового регулювання організації підготовки службових собак кінологічних підрозділів поліції з пошуку наркотичних засобів і психотропних речовин.

Розпочинаючи безпосереднє дослідження, слід звернути увагу на наукову роботу вітчизняного дослідника Я. В. Ступника, який досліджував поняття і структуру механізму протидії наркозлочинності в загальнотеоретичному розумінні. Зокрема, автор зазначає, що механізм протидії наркозлочинності повинен формуватися відповідно до закономірностей, що характеризують виникаючі суспільні відносини. У реальній кримінологічній практиці суб'єкти протидії злочинності керуються не закономірностями, а сформульованими на їх основі нормами права (принципами діяльності), на базі яких реалізується кримінологічний вплив. Тому одним з елементів механізму є юридичні підстави (норми, правозастосовні акти, практика) здійснення різних форм кримінологічного впливу на наркозлочинність [2, с. 996].

З огляду на викладене вище, поділяємо думку Я. В. Ступника стосовно того, що суб'єкти протидії злочинності керуються сформованими на основі закономірностей нормами права. Водночас, на нашу думку, залишається дискусійним твердження про те, що на основі реалізації цих норм досягається саме кримінологічний вплив. З одного боку, дійсно, такий вплив має місце відбуватися і є аргументованим з погляду науки кримінології. Але цей вплив не можна розглядати як такий, що реалізується безпосередньо на базі норм права. Він є наслідком відповідної активності системи суб'єктів протидії наркозлочинності, легальне існування яких регламентовано правовими нормами. Таким чином, кримінологічний вплив базується на діяльності суб'єктів протидії наркозлочинності, тобто є похідним від їх діяльності. У будь-якому разі правова норма є центральною одиницею механізму протидії наркозлочинності.

У зв'язку з цим, на наше переконання, понятійну категорію «механізм протидії наркозлочинності» доцільно також ототожнювати з механізмом адміністративно-правового регулювання у сфері протидії наркозлочинності.

Як зазначає С. Г. Стеценко, механізм адміністративно-правового регулювання – це сукупність правових засобів, за допомогою яких здійснюється правове регулювання суспільних відносин у сфері адміністративного права. До структурних елементів згаданого вище механізму вчений відносить сукупність органічних елементів: 1) норми права; 2) акти реалізації норм права; 3) правові відносини та функціональні складові: 1) юридичні факти; 2) правова свідомість та правова культура; 3) законність; 4) акти тлумачення норм права; 5) акти застосування норм права [3, с. 32].

Запропонована С. Г. Стеценком структура механізму адміністративно-правового регулювання, на наше переконання, дозволяє досить точно зрозуміти яким чином правові норми у тій чи іншій сфері врегульовують відповідні суспільні відносини і тим самим трансформують їх у правовідносини.

Отже, функціонування підрозділів поліції у сфері протидії наркозлочинності, у тому числі й кінологічних, можна розглядати як важливу складову згаданого вище механізму (засобу врегулювання), суть якого полягає у дотриманні, виконанні, використанні й застосуванні відповідних правових норм компетентними посадовими особами, завдяки чому досягається врегулювання суспільних відносин у сфері обігу підконтрольних речовин в Україні.

Оскільки підготовка службових собак поліції є складовою діяльністю кінологічних підрозділів і здійснюється відповідними посадовими особами, то висвітлення наявних проблем правової регламентації здійснення цього процесу, а також можливих шляхів їх вирішення є досить важливим для ефективного функціонування механізму протидії наркозлочинності і слугує засобом його удосконалення.

Одна із ключових функцій, закріплена у підпункті 7 пункту 1 розділу 3 Положення про Департамент боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України (далі – ДБН), полягає у попередженні, виявленні та припиненні правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів. Для цього ДБН взаємодіє з органами (підрозділами) поліції, правоохоронними органами України та іноземних держав, органами державної влади в зазначеній сфері [4].

Варто зазначити, що важливим різновидом взаємодії ДБН, а також відповідних підрозділів територіальних органів поліції щодо попередження, виявлення та припинення правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, є саме співпраця з кінологічними підрозділами поліції, що знаходить свій зовнішній вираз у залученні кінологів і службових собак до пошуку наркотичних засобів та психотропних речовин під час проведення оперативних заходів.

Застосування службових собак поліцейськими як спеціального засобу регламентується статтями 42 та 45 Закону України «Про Національну поліцію» [5, ст. 42, 45].

Водночас результативне застосування службових собак поліцейськими-кінологами для виявлення й ідентифікації наркотичних засобів та психотропних речовин, як у межах реалізації поліцейських превентивних заходів, так і в межах кінологічного забезпечення роботи поліцейських підрозділів боротьби з наркозлочинністю під час проведення відповідних слідчих (розшукових) дій, передусім базується на якісній попередній підготовці відповідних службових собак.

Відповідно до пункту 1 розділу 5 Інструкції з організації діяльності кінологічних підрозділів Національної поліції України, затвердженої наказом МВС України від 01.11.2016 № 1145, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 29.11.2016 за № 1544/29674 (далі – Інструкція), підготовка службових собак для використання в діяльності поліції здійснюється у спеціалізованих закладах поліції згідно із затвердженими навчальними планами та програмами, а також може бути організована в кінологічних центрах головних управлінь Національної поліції. Собака вважається службовим після проходження відповідного курсу дресирування та здачі іспитів (до проходження навчання собака вважається резервним) [6].

У пункті 4 розділу 5 Інструкції зазначається, що підготовка службових собак передбачає загальне і спеціальне дресирування. Наступний етап – тренування, що здійснюється за місцем несення служби [6].

Таким чином, процес підготовки службового собаки для пошуку наркотичних засобів та психотропних речовин відбувається у два етапи. Перший здійснюється в закладі освіти і триває, як правило, один місяць. Другий здійснюється за місцем дислокації кінологічного підрозділу, є безстроковим і спрямованим на підтримання у службового собаки здобутих у закладі освіти спеціальних навичок, а також, що особливо важливо, їх удосконалення.

Означена вище підготовка службових собак поліції з пошуку наркотичних засобів та психотропних речовин передбачає обов'язкове використання у навчально-тренувальній діяльності оригінальних наркотичних засобів та психотропних речовин, які відповідно до чинного законодавства є підконтрольними речовинами.

Використання зазначених вище підконтрольних речовин регламентоване і положеннями Інструкції. Зокрема, у пункті 9 розділу 5 зазначається, що для дресирування і тренування розшукових собак дозволяється використовувати запахові зразки наркотичних речовин та вибухонебезпечних речовин. У пункті 10 розділу 5 закріплено, що для організації дресирування і подальших тренувань спеціальних собак з пошуку наркотиків навчальні заклади поліції, а також кінологічні підрозділи повинні забезпечуватися необхідними наркотичними і психотропними речовинами. Отримання, кількість, зберігання, використання та списання наркотичних засобів, які використовуються під час дресирування і тренування спеціальних собак, призначених для їх пошуку, згідно з пунктом 11 розділу 5 Інструкції, здійснюється в установленому порядку [6].

Однак станом на сьогодні під час підготовки службових собак поліції відповідні фахівці не використовують оригінальні наркотичні засоби і психотропні речовини. Натомість використовуються різноманітні запахові замінники наркотичних засобів і психотропних речовин як вітчизняного, так і закордонного виробництва.

Проблема використання у процесі підготовки службових собак імітаторів запаху замість оригінальних речовин залишається невирішеною досить тривалий час. Прийняття постанови Кабінету Міністрів України від 29.07.2009 № 831, якою затверджено Порядок використання наркотичних засобів, психотропних речовин під час дресирування службових собак для розшуку таких засобів і речовин (далі – Порядок),

ситуацію не вирішило [7]. Таким чином, із введенням у дію постанови уряду процес підготовки службових собак поліції з пошуку наркотичних засобів та психотропних речовин не зазнав необхідних змін.

У контексті викладеного слід звернути увагу на дослідження перспектив вдосконалення у сфері кінологічної діяльності, проведене українським вченим В. Селюковим. Автор зазначає, що наріжним каменем, що нині ускладнює роботу з підготовки службових собак, є питання якості запахоносіїв, які використовуються під час спеціального курсу дресирування. Дослідник стверджує, що собаку можна навчити шукати будь-яку речовину, яка має хоча б мінімальні запахові властивості. Дресирування собак на оригіналах речовин, які в подальшому собака повинен шукати, є більш ефективним, ніж використання запахозамінників у підготовці. Оригінали дозволяють створити в собаки більш стійкий рефлекс, який максимально виключатиме реагування собаки на сторонні подібні запахи. Нині чинний Порядок використання наркотичних засобів і психотропних речовин під час дресирування службових собак для розшуку таких засобів і речовин [7] визначає можливість використання деякими правоохоронними органами й установами оригіналів наркотичних засобів та психотропних речовин, але фактично на практиці така можливість відсутня [8, с. 157].

Ключ до розуміння ситуації, що склалася, знаходиться у змісті Порядку. Критично аналізуючи його зміст через призму практичної діяльності кінологічних підрозділів поліції, стають зрозумілими причини того, чому норми Порядку не знаходять своєї практичної реалізації.

З одного боку, з метою використання підконтрольних речовин під час дресирування службових собак уповноважені органи – територіальні органи поліції повинні здійснити комплекс алгоритмічних заходів, спрямованих на забезпечення використання згаданих підконтрольних речовин. Зокрема, отримати ліцензію на провадження відповідного виду діяльності, забезпечити обладнання спеціальних кімнат зберігання підконтрольних речовин відповідно до встановлених МВС України вимог тощо. Це потребує додаткового залучення сил і засобів, у тому числі фінансових та значно ускладнює процес використання підконтрольних речовин у процесі навчально-тренувальної діяльності.

А з іншого, підконтрольні речовини, які передаються до уповноваженого органу, не можуть безпосередньо використовуватися під час навчально-тренувальної діяльності зі службовими собаками, а, як зазначено у пункті 8 Порядку, застосовуються виключно для виготовлення навчальних зразків зазначених речовин. З метою встановлення ідентичності переданих підконтрольних речовин і навчальних зразків для кожної партії таких речовин виготовляється контрольний зразок, який зберігається в уповноваженому органі [7].

Крім того, механізм виготовлення навчальних і контрольних зразків, чинним Порядком не визначено. Водночас у пункті 12 закріплено, що Порядок виготовлення, упакування зразків, перепакування навчальних зразків та встановлення ідентичності підконтрольних речовин і навчальних зразків, зокрема у разі їх перепакування або знищення, визначається МВС, СБУ і Держмитслужбою [7].

Вказана норма зумовлює необхідність розробки «Порядку виготовлення, упакування зразків, перепакування навчальних зразків та встановлення ідентичності підконтрольних речовин і навчальних зразків, зокрема у разі їх перепакування або знищення в Національній поліції України», а також відповідного відомчого нормативно-правового акта МВС України, який би затвердив і увів його у дію.

Однак, на нашу думку, розробка і прийняття зазначеного вище відомчого нормативно-правового акта теж не повною мірою вирішує питання здійснення якісної підготовки службових собак поліції з пошуку наркотичних засобів і психотропних речовин на основі використання в навчально-тренувальній діяльності оригінальних підконтрольних речовин.

Річ у тім, що пункт 5 Порядку регламентує впровадження норм використання уповноваженим органом підконтрольних речовин у навчальних цілях [7]. Такі норми затверджуються спільним наказом МВС, СБУ та Міністерства фінансів України.

На сьогодні чинні норми використання наркотичних засобів і психотропних речовин у навчальних цілях з розрахунку на одного собаку на рік затверджені спільним наказом МВС, СБУ та Міністерства фінансів України від 04.04.2019 № 245/384/140 [9]. У його змісті визначено перелік найменувань підконтрольних речовин, а також, відповідно, їх кількісну характеристику (в грамах) з розрахунку на одного собаку на рік. Ретельне вивчення кількісно-якісних характеристик підконтрольних речовин, наведених у змісті нормативно-правового акта, дозволяє зробити висновок про те, що для якісної підготовки службових собак поліції з пошуку наркотичних засобів та психотропних речовин визначених кількісних характеристик однозначно недостатньо.

Так, наприклад, кількісний показник із розрахунку на одного собаку на рік для героїну складає всього 5 г, для макової соломки до 200 г, для РVP до 2 г, для кокаїну до 0,2 г, для метадону до 0,1 г [9]. Така тенденція зберігається і для інших різновидів наркотичних засобів і психотропних речовин, які закріплені в нормах використання наркотичних засобів і психотропних речовин у навчальних цілях із розрахунку на одного собаку на рік, затвердженні спільним наказом МВС, СБУ та Міністерства фінансів України від 04.04.2019 № 245/384/140.

Згідно з навчальним посібником «Дресування собак» за редакцією М. І. Гиля, на початковому етапі навчання службових собак для пошуку наркотичних засобів ніколи не можна забувати про принцип розмаїтості. Як би не була відпрацьована система пошуку, ситуації ніколи не бувають ідентичними, тому під час навчання необхідно чергувати все: вагу, форму й пакувальний матеріал «закладок», місця і складність схованок, вправи із пошуку з відпочинком та іншими вправами [10, с. 262]. Пізнавально буде ознайомитись з кількісною характеристикою наркотичних засобів, які необхідні для відпрацювання вправ ускладненого пошуку в процесі навчально-тренувальної діяльності службових собак. Зокрема, як зазначається в навчальному посібнику, тривалість ускладненого пошуку становить 10–12 днів. Він складається із двох етапів: перший етап – 5–6 днів; другий етап – 4–5 днів; іспити – 1 день. Додаткові умови: перший етап – в одному об'єкті – дві «закладки», при цьому вага наркотичного засобу складає: гашиш – від 1 г, марихуана – від 10 г. На другому етапі в одному об'єкті

ховають три «закладки». При цьому вага наркотику вже складає: гашиш – 1-1000 г марихуана 5-1000 г [10, с. 263].

Таким чином, використання у процесі підготовки службових собак поліції різних кількісних пропорцій підконтрольних речовин є базовою необхідністю. Водночас чинна нормативно-правова база не дозволяє практично реалізувати таку можливість.

Підсумовуючи викладене вище, а також враховуючи результати проведеного дослідження, на нашу думку, доцільно запропонувати шляхи удосконалення правового регулювання підготовки службових собак поліції, яке б забезпечувало можливість законного використання у процесі навчально-тренувальної діяльності оригінальних наркотичних засобів, серед них:

1. Внести зміни до спільного наказу МВС, СБУ та Міністерства фінансів України «Про затвердження Норм використання наркотичних засобів і психотропних речовин у навчальних цілях з розрахунку на одного собаку на рік» від 04.04.2019 № 245/384/140, сутність яких полягає у підвищенні кількісних показників використання наркотичних засобів на одного собаку на рік. Конкретний ваговий параметр для тієї чи іншої підконтрольної речовини повинен формуватись з урахуванням пропозицій практикуючих кінологів, оскільки саме ці спеціалісти володіють знаннями щодо специфіки постановки на запах наркотичних засобів та психотропних речовин службових собак, які включають в себе й інформацію про безпосередні кількісно-якісні характеристики навчальних матеріалів.

2. Розробити «Порядок виготовлення, упакування зразків, перепакування навчальних зразків та встановлення ідентичності підконтрольних речовин і навчальних зразків, зокрема у разі їх перепакування або знищення в Національній поліції України», а також відповідний відомчий нормативно-правовий акт МВС України, який би затвердив його та увів у дію.

3. Доповнити зміст пункту 6 Порядку використання наркотичних засобів, психотропних речовин під час дресирування службових собак для розшуку таких засобів і речовин, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2009 № 831, окремою нормою, яка б регламентувала порядок відокремлення необхідної кількості підконтрольної речовини, що є речовим доказом і зберігається в кімнаті зберігання речових доказів, яка за запитом до органу досудового розслідування передається відповідній уповноваженій особі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ігор Клименко: Рівень злочинності в Україні за час війни знизився до 15%. Портал МВС. URL:<https://mvs.gov.ua/news/igor-klimenko-riven-zlocinnosti-v-ukrayini-za-cas-viini-znizivsia-do-15> (дата звернення: 23.10.2023).

2. Ступник Я.В. Поняття і структура механізму протидії наркозлочинності. Форум права. 2011. № 1. С. 994–997.

3. Стеценко С.Г. Механізм адміністративно-правового регулювання: сучасні проблемні питання. URL:<http://www.apdp.in.ua/v35/07.pdf> (дата звернення: 25.10.2023).

4. Про Департамент боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України: положення, затверджене наказом Національної поліції України від 02.06.2023 № 463.

© Kuzyk Viacheslav, 2023

5. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2015. № 4041. Ст. 379 (дата звернення: 28.10.2023).

6. Про затвердження Інструкції з організації діяльності кінологічних підрозділів Національної поліції України: наказ МВС № 1145 від 01.11.2016. Офіційний вісник України. 2017. № 4. С. 577. Ст. 158 (дата звернення: 21.11.2023).

7. Порядок використання наркотичних засобів, психотропних речовин під час дресирування службових собак для розшуку таких засобів і речовин: постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2009 № 831. Офіційний вісник України. 2009. № 60. С. 25. Ст. 2121 (дата звернення: 18.10.2023).

8. Селюков В. Перспективи вдосконалення правового регулювання у сфері кінологічної діяльності в Україні. Підприємство, господарство і право. 2020. № 11. С. 153–158. URL: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2020/11/27.pdf> (дата звернення: 16.10.2023).

9. Про затвердження Норм використання наркотичних засобів і психотропних речовин у навчальних цілях з розрахунку на одного собаку на рік: наказ МВС, СБУ та Міністерства фінансів України від 04.04.2019 № 245/384/140. Офіційний вісник України. 2019. № 38. С. 83. Ст. 1352 (дата звернення: 18.10.2023).

10. Дресирування собак: навч. посіб. / Гиль М.І., Коновалов О.В., Агапова С.М., Сусол Р.Л. Одеса: ОДАУ, 2010. 296 с.

REFERENCES

1. Ihor Klymenko: Riven zlochynnosti v Ukraini za chas viiny znyzivsya do 15%. “Ihor Klymenko: The crime rate in Ukraine dropped to 15% during the war”. Portal of the Ministry of Internal Affairs. URL: <https://mvs.gov.ua/news/igor-klymenko-riven-zlochynnosti-v-ukrayini-za-cas-viiny-znizivsya-do-15>. (Date of Application: 23.10.2023) [in Ukrainian].

2. Stupnyk YA.V. (2011). Poniattia i struktura mekhanizmu protydii narkozlochynnosti. “The concept and structure of the mechanism of combating drug crime”. Law forum. No. 1. P. 994-997 [in Ukrainian].

3. Stetsenko S.H. Mekhanizm administratyvno-pravovoho rehuliuвання: suchasni problemni pytannia. “Mechanism of administrative and legal regulation: modern problematic issues”. URL: <http://www.apdp.in.ua/v35/07.pdf>. (Date of Application: 25.10.2023) [in Ukrainian].

4. Pro Departament borotby z narkozlochynnistiu Natsionalnoi politsii Ukrainy. “About the Department of Combating Narcotic Crime of the National Police of Ukraine: the provision approved by the order of the National Police of Ukraine dated 02.06.2023, No. 463”. [in Ukrainian].

5. Pro Natsionalnu politsiiu. “On the National Police”: Law of Ukraine dated July 2, 2015 No. 580-VIII. Information of the Verkhovna Rada (VVR). 2015. No. 4041. Art. 379 (Date of Application: 28.10.2023) [in Ukrainian].

6. Pro zatverdzhennia Instruksii z orhanizatsii diialnosti kinolohichnykh pidrozdiliv Natsionalnoi politsii Ukrainy. “On the approval of the Instructions for organizing the activities of the canine units of the National Police of Ukraine”: order of the Ministry of Internal Affairs No. 1145 dated November 1, 2016. Official Gazette of Ukraine. 2017. No. 4. P. 577. Art. 158 (Date of Application: 21.11.2023) [in Ukrainian].

7. Poriadok vykorystannia narkotychnykh zasobiv, psykhotropnykh rehovyn pid chas dresyruвання sluzhbovykh sobak dlia rozshuku takykh zasobiv i rehovyn. “The procedure for the use of narcotic drugs and psychotropic substances during the training of service dogs to search for such drugs and substances”: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 29.07.2009, No. 831. Official Gazette of Ukraine. 2009. No. 60. P. 25. Art. 2121. (Date of Application: 18.10.2023) [in Ukrainian].

8. Seliukov, V. (2020). Perspektyvy vdoskonalennia pravovoho rehuliuвання u sferi kinolohichnoi diialnosti v Ukraini. “Prospects for improving legal regulation in the field of canine

activity in Ukraine”. Business, economy and law. No. 11. P. 153-158. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/11/27.pdf>. (Date of Application: 16.10.2023) [in Ukrainian].

9. Pro zatverdzhennia Norm vykorystannia narkotychnykh zasobiv i psykhotropnykh rehovyn u navchalnykh tsiliakh z rozrakhunku na odnogo sobaku na rik. “On the approval of the Norms for the use of narcotic drugs and psychotropic substances for educational purposes on the basis of one dog per year”: order of the Ministry of Internal Affairs, the Security Service of Ukraine and the Ministry of Finance of Ukraine dated 04.04.2019, No. 245/384/140. Official Gazette of Ukraine. 2019. No. 38. P. 83. Art. 1352 (Date of Application: 18.10.2023) [in Ukrainian].

10. Dresyruvannia sobak. “Dog training”: education. manual / Hyl M.I., Konovalov O.V., Ahapova YE.M., Susol R.L. Odesa: OSAU, 2010. 296 p. [in Ukrainian].

UDC 636.7.043.3

Kuzyk Viacheslav,
Candidate of Juridical Sciences,
Senior Researcher of the State Research Institute MIA Ukraine,
Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0001-5110-8220

CERTAIN ASPECTS OF IMPROVING THE LEGAL REGULATION OF POLICE DOG TRAINING AS A COMPONENT OF THE MECHANISM FOR COUNTERING DRUG-RELATED CRIME

The article emphasizes the role of anti-drug crime units and canine units of the National Police of Ukraine in the functioning of the drug crime control mechanism.

Effective use of police dogs for detection and identification of narcotic drugs and psychotropic substances, both within the framework of implementation of police preventive measures and within the framework of canine support of the work of police units in the fight against drug-related crime during the performance of relevant investigative (search) actions, is based primarily on the qualitative preliminary training of the respective service dogs. Therefore, highlighting the existing problems of legal regulation of the process of training police dogs, as well as possible ways to solve them, is important for the effective functioning of the mechanism of combating drug-related crime and serves as a means of its improvement.

It is important to note that during police dog training, specialists do not use actual narcotic drugs or psychotropic substances. Instead, they use various odor substitutes for these substances, both domestic and foreign.

Controlled substances that may be transferred to an authorized body cannot be used directly in the course of training activities with service dogs. They may only be used for the manufacture of training samples of the said substances. With the aim of establishing the identity of the transferred controlled substances and samples, a control sample shall be produced for each batch of such substances and kept by the authorized body. This requires the development of the “Procedure for manufacturing, packaging of samples, repackaging of training samples and establishing the identity of controlled substances and training samples, in particular in case of their repackaging or destruction in the National Police of Ukraine”,

© Kuzyk Viacheslav, 2023

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2023.4\(62\).15](https://doi.org/10.36486/np.2023.4(62).15)

Issue 4(62) 2023

<https://naukaipravohorona.com/>

as well as the relevant departmental regulatory legal act of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, which would approve and put it into effect.

The author emphasizes the need to use varying quantitative proportions of controlled substances in police dog training. However, the current regulatory and legal framework does not allow such a possibility to be realized in practice.

The article suggests possibilities of improving the legal regulation of training of police dogs, providing the possibility of legal use of original narcotics and psychotropic substances in the process of training activities.

Keywords: drug crime prevention mechanism, service dog, controlled substances, narcotic drug, canine unit, educational and training activity.

Отримано 30.11.2023